

Introitus:

„Hosanna Synu Davidovu! Požehnaný, který přichází ve jménu Hospodinově! Hosanna na výsostech!” Matoušovo evangelium 21:9

Čtení ze Staré smlouvy:

Exodus 12:1-13

Čtení z epištol:

Efezským 2,1-7

Čtení z evangelia:

¹² Potom sestoupil on, jeho matka, jeho bratři i jeho učedníci do Kafarnaum a zůstali tam několik dní.

¹³ Byly blízko židovské velikonoce a Ježíš vystoupil do Jeruzaléma. ¹⁴ V chrámě našel prodavače dobytka, ovcí a holubů i penězoměnce sedící *za stoly*. ¹⁵ I udělal z provazů bič a všechny *je* z chrámu i s ovcemi a dobytkem vyhnal, mince penězoměnců vysypal a stoly převrátil. ¹⁶ A prodavačům holubů řekl: „Odneste to odsud! Nedělejte z domu mého Otce tržnici!“ ¹⁷ Jeho učedníci si vzpomněli, že je napsáno: „Horlivost pro tvůj dům mne stráví.“ ¹⁸ Židé mu na to řekli: „Jaké znamení nám ukážeš, že toto činíš?“ ¹⁹ Ježíš jim odpověděl: „Zbořte tuto svatyni, a ve třech dnech ji postavím.“ ²⁰ Židé tedy řekli: „Tato svatyně byla budována čtyřicet šest let, a ty ji postavíš ve třech dnech?“ ²¹ On však mluvil o svatyni svého těla. ²² Když byl *potom* vzkříšen z mrtvých, vzpomněli si jeho učedníci, že toto říkal, a uvěřili Písmu i slovu, které Ježíš řekl.

²³ Když byl o velikonocích v Jeruzalémě na slavnosti, mnozí uvěřili v jeho jméno, protože viděli znamení, která činil. ²⁴ Ježíš se jim však sám nesvěřoval, protože znal všechny ²⁵ a nepotřeboval, aby *mu* někdo vydal svědectví o člověku. Sám totiž věděl, co je v člověku. (Janovo evangelium 2:12-25)

Hranice dobra a zla

Budeme se dotýkat představ o životě, o světě kolem nás, o dobru a o zlu a hranicích mezi dobrem a zlem. Vnímáme svět kolem, hovoříme a vytváříme si pojmenování, názvy. To je zlé a ono zase dobré. A to je práce naší víry. Právě naše víra promítnutá na plátno života je životním stylem a životní úrovní, přitakáním k tomu, co nazýváme dobrým a odmítnutím zlého. Odrazem naší víry je obecně vzato také kultura a politika. Ale protože se takové obecné řeči těžko přijímají a používají, vstoupíme do příběhu života našeho Pána.

Jaké asi mohl mít představy Ježíš o světě, když seběhl z rozjařené svatební hostiny v Káně ke Genezaretskému jezeru do Kafarnaum? Co nevidět si z Kafarnaum vyšlápl s poutníky nahoru do Jeruzaléma. Byly blízko Velikonoce. Ježíš mohl předpokládat festival, mohl předpokládat spousty lidí, obchod, kulturu a zvyky pouštních lidí, zbohatlíků z Jericha, náboženských nadšenců a politických profesionálů z Jeruzaléma. Byl dost velký na to, aby se s tím srovnal. A on se srovnal po svém: Vyčistil autoritativně chrámové nádvoří. Ostatní evangelisté kladou tento příběh do souvislosti s královským vjezdem, připomínaným o Květné neděli. Tady, v Janově podání, je Ježíš obyčejným poutníkem. Přesto je už alespoň v očích některých lidí stoupající hvězdou. Dost velkou na to, aby se odehrál pořádný politický skandál.

Střízlivě vzato: Mladý rabín ale musel vědět, jak funguje svět! A jaký má vliv na náboženství. Obětní hody přece vyžadovaly velké množství zvířat a přespolní je museli někde nakoupit. Není divu, že se prostranná nádvoří před chrámem proměnila na tržiště. Každé místo k prodeji či výměně peněz bylo řádně pronajato a zisk byl jistě určen pro

potřeby dokončení věhlasného chrámu. Povězme si, jak to v Jeruzalémském chrámě vypadalo a pak se budeme ptát po důvodech Ježíšova jednání.

Herodes Veliký začal budovat chrám na přelomu roku 20 a 19 před Kristem a ač byly základní věci brzo funkční, chrám došperkovali až jeho potomci asi roku 63 po Kristu. A hned pár let na to, roku 70 po Kristu, byl zničen... Ježíšova návštěva se tedy mohla konat někdy roku 27 našeho letopočtu a v té době už chrám měl za sebou už přes čtyřicet let stavebních aktivit.

Areál chrámu byl rozdělen **do šesti důležitých částí**. Mohli byste napočítat ještě další, ale šest bylo podstatných. První velké vnější nádvoří mělo nejvíce volného prostoru a ze tří stran dvojitě kryté kolonády se sloupy vysokými deset metrů. Později se mu začalo říkat **nádvoří pohanů**. Našli byste tu slepé a chromé, ba i děti (Viz: Matoušovo evangelium 21:14n) a tady také Ježíš učival (Viz: Janovo evangelium 8:2). Pak byla část, kam směli ženy i muži národa vyvoleného, právě tam byly nádoby na dary pro chrám, bylo to **nádvoří žen** (Viz: Markovo evangelium 12:44). Sem se vcházelo bránou chrámovou zvanou Krásná (Skutky apoštolů 3:2). Dále, **do síně Izraele** už mohli jen muži Izraele, to byla už čtvrtá sekce. Zde byly na dosah kamenné stoly a oltář pro oběti. K nim mohli jen **kněží ve službě** a do páté části, **do svatyně**, mohl jen vylosovaný kněz, například Zacharjáš (Lukášovo evangelium 1:5-9). Zde byl oltář pro kadidlo a stůl se svatými chleby. Do poslední, **do svatyně svatých**, mohl vejít jen velekněz a to jednou za rok. Svatyně svatých byla skryta za bohatě vyšívaným závěsem. Tam dříve stávala truhla smlouvy.

Ještě se vrátím na začátek: Mezi prvním velkým vnějším nádvořím a samotným chrámovým prostorem byla metr a něco vysoká zeď a na ní několik v latině a řečtině vyvedených varování: „Žádný pohan nesmí překročit tuto zeď. Kdo to udělá, je sám odpovědný za svou smrt.“¹ To je velice ostrá hranice mezi životem a smrtí.

1. První důvod Ježíšova jednání

Nádvoří pohanů bylo otevřeno všem, kteří projeví zájem o živého Boha a bohabojní pohané mohli poznávat Izrael v debatách i v modlitbě. „Dům můj, dům modlitby.“² tak to prorokoval Izajáš. A tak to chápal Ježíš. Za Ježíšovou horlivostí je přesvědčení, že celý Dům Boží, se všemi šesti sekcemi je domem modlitby. A jak je vidět, pro kněžstvo a zákoníky Izraele začínal dům modlitby až nádvořím žen a pokračoval směrem do nitra chrámu. Ostatně řazení, které zjevil Pán Bůh Ezechielovi, nemluvilo o žádném rozdělení na muže a ženy a také nebyla řeč o pohanech. Tyhle kategorie si dělají až lidé, a dělají si je dodnes!

A to chápání židovských představených Ježíš nedovedl tolerovat, byť by bylo prostranství jen předsvátečně organizováno jako market, jako naše jarmarky nebo poutě. Ježíš potřeboval **místo pro člověka**. Prostě, aby v chrámě měli možnost být farizeové a celníci, jak o tom píše evangelista Lukáš. Celník, ten byl až někde vzadu, tam někde venku. (Ve skutečnosti by možná mohl vstoupit až do síně Izraele, ale docela dobře mohl zůstat na nádvoří pohanů). Nic o tom nevíme, ale to, co si osobě myslí, vyjadřuje přesně modlitbu hledačů milosti: „Avšak celník, který stál opodál, nechtěl ani oči k nebi pozdvihnout; bil se do prsou a říkal: ‚Bože, projev milost mně hříšnému.‘ (Lukášovo evangelium 18:13) jinými slovy: ‚Dej mi dojít smíření!‘ Farizeus okolo něj prošel dopředu a použil jej jako kvalitní

¹ Archeologové našli dva takové kameny.

² Viz: „Vždyť můj dům se bude nazývat domem modlitby pro všechny národy.“ (Izajáš 56:7)

ilustraci ve své modlitbě: „Bože, děkuji ti, že nejsem jako ostatní lidé, lupiči, nespravedliví, cizoložníci, nebo i jako tento celník.” (18:11) ³

Bylo třeba místa, kde se mohli lidé ptát, kde by i pohané mohli klást otázky a bylo jim odpovězeno. ⁴ Vnější síň k rozhovoru, modlitbám a hledání. ⁵ A samozřejmě, že ta vnější služba lze dělat kdekoliv, i v hostinci či na tržišti, ale ještě lepší je, když církev s takovým prostorem počítá, když jej otvírá a nezahluje z nudy či z chamtivosti jinými aktivitami. ⁶ Když má ve svém rozvrhu a ve svých plánech také prostor, jakési nádvoří pohanů, kde se vede debata. Místo, kde je možno protestovat, ⁷ kde se mohou ozvat výrostci s nábožensky připáleným a nekorektním povykem pro Ježíše „Hosana Synu Davidovu!”⁸

Máte pravdu, když řeknete, že to záleží na ochotě potkávat, znát lidi ve svém okolí. Pak to jde všude. Ano, ve své podstatě nejde o dům, jde o hranici mezi svatým a nesvatým, dobrým a zlým. Tento spor není sporem o chrámě, případně o našich modlitebnách. Není to spor o architekturu, **je to spor o naše srdce!** Otázkou je: Kam až a jak si připustíme svět, jak moc bude v nás přítomen a také, jakým způsobem budeme přítomni ve světě my. Co bude naší kulturou a co bude naší politikou. Tvrdím to proto, že to, co prováděli správci chrámu, nasvědčovalo o daleko větším zmatku v Božích věcech, než jen o neúctě ke chrámu. A v čem jej spatřují?

2. Druhý důvod Ježíšova jednání

Starý příběh o obětování velikonočního beránka nám vypráví o jednoročním ovčím samečkovi bez vady, který se na čtyři dny stane součástí domácnosti, někdy více než domácnosti, protože je doplněna do počtu deseti obřezaných mužů. Beránek je vybrán ze stáda desátého dne prvního měsíce (Nisan). Členové domácnosti se stanou *strážci* svého zvířecího bratra. Snad se u zvířátka skutečně i střídali. Udělali přesně to, co odmítl dělat Kain svému bratru Abelovi. ⁹ Nechtěl mít o něj péči, nechtěl jej hlídat. A čtrnáctého dne je tento člen rodiny veden otcem té rodiny k obětování. Samozřejmě poté, co se na něj vloží ruce a s nimi sebe sama. ¹⁰ Zvíře zahyne vloženou rukou deseti obřezaných. ¹¹ Nikdo ze členů domácnosti se z viny za smrt toho zvířete nevyváže. Pak už je jedno, kdo jej z kněží

³ Modlitba o druhých, to bývá zvláštní chuťovka... Viz více v Lukášově evangeliu 18:9nn

⁴ Viz: „Někteří z těch, kteří vystoupili *do Jeruzaléma*, aby se o tomto svátku poklonili *Bohu*, byli Řekové. Ti přišli k Filipovi, který *byl* z galilejské Betsaidy, a žádali ho: „**Pane, chceme vidět Ježíše!**“ Filip šel a řekl *to* Ondřejovi. Ondřej a Filip šli a řekli *to* Ježíšovi.” (Janovo evangelium 12:20-22)

⁵ Viz: <http://www.rozhlas.cz/nabozenstvi/zpravy/zprava/876394>

⁶ Všechny příklady, které jsem výše uvedl, popisují evangelisté v souvislosti s Velikonočními svátky. To je čas, kdy do Jeruzaléma přijelo také mnoho cizinců.

⁷ Čeští a moravští biskupové se zlobili, když se jejich věřící ozvali v kostele s prosbou o přímluvu biskupů u papeže. Bylo to v Brně. Že se biskupové divili, je pochopitelné, ale měli věřící kde se ozvat? Kde je nádvoří pohanů? Kde nebudou umlčování? Viz více: <http://www.christnet.cz/zpravy/25688/cesti-a-slovensti-biskupove-se-setkaji-na-morave-verici-jim-pripomenou-osud-arcibiskupa-bezaka.url> a také zde: <http://www.robertbezak.eu/news/bohosluzba-biskupu-z-cr-a-sr-v-brne/> či zde: <http://video.tyzden.sk/eugen-korda/2013/10/24/kardinal-duka-vzal-veriacemu-mikrofon/>

⁸ Viz: Matoušovo evangelium 21:15n

⁹ Viz: Kniha Genesis 4:9

¹⁰ Viz: Kniha Exodus 12:4

¹¹ Viz: Kniha Leviticus 3:2 a Exodus 12:6

porazí. Dovedete si představit, že se tohle všechno vyřídí jen tak, že se na nádvoří koupí zcela neosobní zvířátko s chrámovou přírážkou? A je tohle reklama na Boha, jehož největší předností je vztah? Druhý m důvodem Ježíšova činu je získání **místa pro Boha**.

Mnoho let už uplynulo, ale otázky jsou stále stejné: Je ve středu našeho náboženského zájmu komunita, v níž se všichni srovnáme do jedné řady jako deset, kteří jsou bez řečí před Bohem vinni? Nebo je mezi námi vata vztahů v nichž má vyniknout úroveň našeho křesťanství? Tak rádi si při Večeři Páně projevujeme vzájemnost, zájem o okolí. Těsně před stolováním jdeme ještě poznat neznámé, kteří jsou také přítomni; povíme si známými ještě pár slov, slova která uzrála. Jak mohl někdo tím chrámovým byznysem vymazat to přijetí beránka do domácnosti, ty základní činnosti vzájemné strážné služby!? A také je ještě dnes třeba čas na to, aby nám došlo - od desátého do čtrnáctého dne - že si od hříchu sami nepomůžeme, že beránka prostě potřebujeme.

3. Třetí důvod Ježíšova jednání

Žalmista kdysi prorocky napsal do své písně: „Neboť mě strávila horlivost *pro* tvůj dům, padla na mě potupa těch, kdo tupí tebe!” (Žalm 69:10) A přesně tak to bylo tady. Ježíšův zápal pro věc byl silnější, než ohledy a pragmatické poznání, že ovce každý doma už nechová. Ježíš byl ochoten obětovat svou pověst, protože výsledkem bylo otevřeně to, co cítili možná už i dopředu: „Cizím jsem se stal svým bratřím, cizincem *jsem* pro syny své matky...” (Žalm 69:9) Pro svou horlivost opravdu chválen nebyl. Udělal to, i když věděl, že zítra budou penězoměnci a obchodníci zase nastěhovaní zpátky, chrámoví sluhové jim budou opravovat stolečky s omluvou, správci tržiště budou dojednávat slevy na nájmu. A přesto to udělal, protože musel.

Je dobře, když má církev takové, které pohltnou zcela Boží věci. A kteří za své činy nesou odpovědnost. Bez horlivosti, bez nerozumného jednání není budoucnost církve. Takovými křesťany Boží dílo roste!

Ale pozor: Nejsou to neřízené střely, na které doplácí jiní... Že takové křesťany neznáte? Já ano: Rodiče, kteří dětem domluví hypotéku a pak je nutí ji splácet. Tj., co nejdříve začít vydělávat. A ty řeči, to byste měli slyšet! Ale, abych nebyl nespravedlivý: Děti zachraňují svět a žijí na jiný účet. Často rodičovský! Partneri parazitují jeden na druhém. Kazatelé zavazují svoje členy svou představou. Členové si vezmou za rukojmí celý sbor, jen aby si prosadili svou verzi křesťanství. Jsou i členové sborů, kteří zavážou kazatele do svých starých sporů, zamlčí a neřeknou, a pak plav!

Všimněte si: Tady horlivost Ježíše osobně strávila! On se za své vidění dobrého a zlého postavil sám. Oddělil je a postavil hranici. A my jsme také posláni oddělovat tam, kde je to nutné, rozdělovat a stavět hranice. Co si odneseme?

- a) Oddělení dobrého a zlého má svůj smysl. Ale nebude to tak, jak byl rozparcelován chrám. Jde o naše srdce, ve kterém má být místo pro člověka, pro jeho vztah k živému Bohu. Naše tělo je Boží chrám! A v něm se mnozí mohou potkat s Bohem!
- b) Nic nenahradí okamžiky ustanovené Pánem, v nichž jsme všichni na stejné úrovni. Křest a Večeře Páně se nesmí zmechanizovat, nesmíme veškerou pozornost vyplývat na vodu, její množství a vše, co k tomu patřívá...
- c) Každý jsme sám za sebe v oběti: „Tady jsem, pane použij mne!” a nesmíme nastrčit druhé, zneužít druhé. Nesmí být vazaly naší horlivosti pro dobro!

Slovo na cestu:

Slyšte Hospodinovo slovo, kdo se třesete před jeho slovem: Vaši bratři, kteří vás nenávidí a vylučují vás pro mé jméno, říkají: Ať se Hospodin oslaví a uvidíme vaši radost! Ale budou zahanbeni. Slyš, hukot z města, zvuk z chrámu, zvuk, *jak* Hospodin odplácí svým nepřítelům za to, co vykonali. (Izajášovo proroctví 66:5-6)

„Požehnaný jsi, Hospodine, Bože náš, pane nebe i země, jenž odděluješ svaté od všedního, světlo od tmy, dobré od zlého, sedmý den a šest dní práce. Požehnaný jsi, Hospodine, Bože náš, a tvé požehnání ať spočine na nás. Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Amen.